

En stor del av de patienter som gått igenom en cancerutredning enligt standardiserat vårdförlopp är överlag nöjda. Det visar patienternas egen rapportering i RCCs kontinuerliga uppföljning av SVF. Skillnaderna är små mellan regionerna och bara något större mellan olika vårdförlopp. Men alla resultat är inte lika positiva. Frågan är om detta når in till verksamheterna och leder till förbättringar.

Nära nio av tio patienter som utretts enligt SVF för misstanke om cancer anser att helhetsintrycket av deras kontakt med vården är gott. Det visar de senaste resultaten av den enkät som delas ut till patienter efter avslutad SVF-utredning. Siffrorna är stabila över tid och de geografiska skillnaderna är små.

Möjligheten att vara delaktig i sin vård bedöms också vara god. Över 70 procent av de patienter vilkas utredning resulterat i en cancerdiagnos uppger att de tillsammans med vårdgivaren har upprättat en individuell vårdplan för hela eller delar av utredningen.

– Syftena med SVF, förutom att korta väntetiderna, är ju att patienterna ska bli mer nöjda och att skillnaderna i cancervården ska minska, och det är mycket glädjande att patienterna är så positiva. Och att resultaten är så jämna över landet, säger Helena Tufvesson Stiller, projektledare för RCCs uppföljning av patienternas upplevelser.

Helena Tufvesson Stiller menar att PREM-mätningarna fyller en viktig funktion och skulle kunna utnyttjas bättre i förbättringsarbetet. "Det viktigaste är att resultaten kommer till användning ute i vården!"

” Det viktigaste är att resultaten kommer till användning ute i vården. Vi kan ju inte bara samla in en massa data om vad patienterna tycker utan att försöka göra något åt det som de anser inte fungerar bra.

CANCERPATIENTER MER NÖJDA

Helena Tufvesson Stiller tycker att vårdens medarbetare har all anledning att vara stolta över resultaten. Men hon pekar också på att enkätsvaren visar att det finns utmaningar att ta tag i. Hon menar att de så kallade PREM-mätningarna (patientrapporterade erfarenhetsmätt) fyller en viktig funktion och

skulle kunna utnyttjas bättre i förbättringsarbetet.

– Det viktigaste är att resultaten kommer till användning ute i vården! säger hon. Vi kan ju inte bara samla in en massa data om vad patienterna tycker utan att försöka göra något åt det som de anser inte fungerar bra.

Enkäterna visar till exempel att fler patienter än vad som är fallet idag vill få sitt diagnosbesked i ett personligt möte.

Ett annat förhållande som Helena Tufvesson Stiller anser borde analyseras djupare är att patienter som fått en cancerdiagnos är mer nöjda med sin kontakt med vården än de som avslutat sin utredning med annat utfall. Mellan dessa grupper finns också skillnader när det gäller i vilken mån de är medvetna om att de utreds för symtom som kan bero på cancer.

– I det här läget behöver man reflektera över hur den informationen ges till patienten. Används det patientinformationsblad som tagits fram och som läkaren bör ge till patienten i samband med att patienten remitteras till SVF-utredning? Och kan det vara så att vården kopplar en kontaktsjuksköterska till patienten men att patienten inte uppfattat det?

BÄTTRE STÖD TILL NÄRSTÅENDE

I undersökningen framkommer det också att stödet till närstående behöver bli bättre. Många patienter uppger att deras närstående inte kunnat prata med vårdpersonalen vid behov.

– Vården behöver tänka på att uppmuntra patienten att ta med sig en närstående vid diagnosbeskedet. Både för att det ger en möjlighet att förbereda sig på ett eventuellt negativt besked och för att den närstående kan ge stöd och bidra med ett par extra öron. Många gör det redan idag men andra verkar behöva hitta rutiner för det, säger hon.

Regionerna kan logga in på Patientenkäts webbplats och jämföra resultaten med de egna arbetssätten. Det ger verksamheten hjälp att identifiera vad som fungerar bra respektive mindre bra.

**Lyssnar vården
tillräckligt på
patienternas
signaler?**

– Det går att se om det finns problem som är kopplade till specifika vårdförlopp eller förekommer bara i någon region, berättar Helena Tufvesson Stiller. Det underlättar för regionerna att identifiera vad som ligger bakom och hur man på bästa sätt kan komma tillrätta med till exempel flaskhalsbekymmer på det lokala planet. Vilka arbetssätt fungerar att hålla fast vid och vilka behöver förändras?

Hon vill uppmuntra enheter som får gott betyg av patienterna att dela med sig av de goda resultaten för att inspirera andra. Men också att höra av sig till sitt regionala cancercentrum och berätta om de mindre bra, så att även de kommer fram i ljuset.

Problem som förekommer i flera vårdförlopp och hos flera regioner tror hon bäst åtgärdas genom ett nationellt samarbete.

– Här behöver regionerna i samarbete med RCC se över om det finns systematiska bakomliggande faktorer och försöka skapa nationella lösningar som medför förbättringar på bred front, säger Helena Tufvesson Stiller.

AKTIVT ARBETE I VÄRMLAND

Genom att aktivt arbeta med SVF-uppföljningens PREM-data har Region Värmland kommit framåt i införandet av de standardiserade vårdförloppen i cancervården.

– Vi såg ganska tidigt att PREM-enkäterna är en guldgruva att gräva i. Det säger Camilla Staaf, utvecklingsledare och cancersamordnare i Region Värmland. I PREM-enkäterna finns resultat som vi stolt kan visa upp, samtidigt som de kan ge oss vägledning om vad vi kan förbättra.

Enkätfrågorna tar bland annat upp sådant som bemötande, delaktighet och tillgänglighet vilket, enligt Camilla Staaf, utgör viktiga indikatorer för att de som vårdgivare ska kunna se om de är på rätt väg och vad de behöver jobba mer med.

Hon och hennes kollega Carolin Thorstensson bestämde sig därför för att jobba aktivt med att sprida Region Värmlands resultat från PREM-statis-

”Enkäterna är en guldgruva att gräva i”, säger Camilla Staaf, utvecklingsledare och cancersamordnare i Region Värmland. ”Här finns resultat som vi stolt kan visa upp, samtidigt som vi kan få vägledning i vad vi kan förbättra”.

Carolin Thorstensson arbetar aktivt med att sprida Region Värmlands resultat från PREM-statistiken, bland annat genom att berätta om dem på intranätet.

tiken, bland annat genom att berätta om dem på intranätet.

Liksom på många andra håll i landet var de patienter i Värmland som inte diagnostiserats med cancer mindre nöjda med sitt utredningsförlopp än de som visat sig ha cancer och fått starta behandling. Många av de som avslutat SVF av annan anledning upplevde också att de inte fått information om att de genomgått en cancerutredning.

MER INFORMATION I VÄNTRUMMEN

– Varför det är så vet vi inte. Vi för en ständig dialog med primärvården och vi använder standardiserade remisser där läkaren måste klicka i att patienten fått den informationen. Så frågan är om de här patienterna inte har tagit till sig eller förstått den informationen, säger Camilla Staaf.

Nu är planen att försöka åtgärda detta problem, bland annat med mer information i väntrummen.

Region Värmland har också satsat på att använda en patient- och närståendebildning utifrån metoden ”lära och bemästra”. Den går ut på att erfarna patienter och deras närstående utbildar andra patienter och närstående. Deltagarna utbyter också erfarenheter och kunskap med vårdgivare och får möjlighet att ge förbättringsförslag. Verksamheten stöttas av utbildningsledare.

I början av året tog Region Värmland ytterligare ett steg i sin ambition att använda PREM-data som förbättringsunderlag, genom att ge kontaktsjuksköterskorna tillgång till PREM-statistiken med egna inloggningar.

– Förut var det bara verksamhetschefer, cancersamordnare och viss administrativ personal som hade det, och de har sällan tid att gå in och analysera siffrorna i PREM, säger Camilla Staaf och berättar att hon och Carolin Thorstensson introducerade och visade verktyget vid en inspirationsdag för regionens trettiotal kontaktsjuksköterskor.

– Sedan gäller det förstås att de har tillräckligt med ”luft i systemet” för att jobba med förbättringar också. Mer tid är svårt att hitta men jag tror att till-

I Värmland har ett 30-tal kontaktsjuksköterskor fått gå en heldagskurs för att lära sig mer om att analysera siffrorna i PREM. De får nu tillgång till PREM-statistiken via egna inloggningsar.

gången till PREM-data kommer att göra att de snabbare ser vad som kan förbättras, säger Camilla Staaf.

ARBETET HAR GETT RESULTAT

Nu mot slutet av året kan de se att fler patienter än tidigare får information om att de utreds i ett standardiserat vårdförlopp. Camilla Staaf granskade nyligen resultaten för primärvården och kunde konstatera att vårdcentralerna tagit små kliv framåt och blivit bättre på att informera om att patienterna ska genomgå en cancerutredning. Även de som arbetar med vårdförloppen för hud- och öron-, näsa- och halscancer har tagit tydliga kliv framåt.

– Även om stegen är små och resultaten går upp och ner känns det som att PREM-mätningarna håller igång diskussioner och SVF-arbetet vid liv, säger Camilla Staaf.

Hon betonar att det betyder mycket både för verksamheterna och för de som följer upp att de kan visa att förbättringsarbetet ger resultat.

– Vi vet ju att det tar lång tid att ”få med alla på banan”. Men små steg är också steg, konstaterar hon med ett leende.

SÅ SER UPPFÖLJNINGEN UT

Att följa upp hur patienterna uppfattar vården och vårdens bemötande ingår i den nationella satsningen på standardiserade vårdförlopp. Det görs med hjälp av den PREM-enkät som skickas ut till patienter efter avslutad SVF-utredning.

SVF-enkäterna är uppbyggda och administreras på samma sätt som Nationella patientenkäten (NPE) som används inom hela hälso- och sjukvården.

PREM står för Patient Reported Experience Measures och kallas på svenska patientrapporterade erfarenhetsmått.

Regionala cancercentrum i samverkan publicerade strax efter sommaren en andra uppföljningsrapport baserad på all PREM-data från 2017-2018 (svarsfrekvens 52 %, totalt 52 432 enkätsvar).

PREM-enkäten skickas till patienter som är 18 år eller äldre och inte har skyddad identitet samt vars SVF-utredning inletts med en dokumenterad välgrundad misstanke om cancer och avslutats minst åtta veckor före utskick.

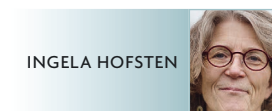
Svaren från undersökningen finns publikt i en sammanfattad form på cancercentrum.se och i sin helhet på patientenkät.se. På patientenkät.se finns även möjlighet för nyckelpersoner i verksamheterna att logga in och ta del av ytterligare detaljer samt i vissa fall öppna svar.

CAMILLA AGDLER

BO ALM

INGELA HOFSTEN

FOTO VÄRMLAND: LINN MALMÉN